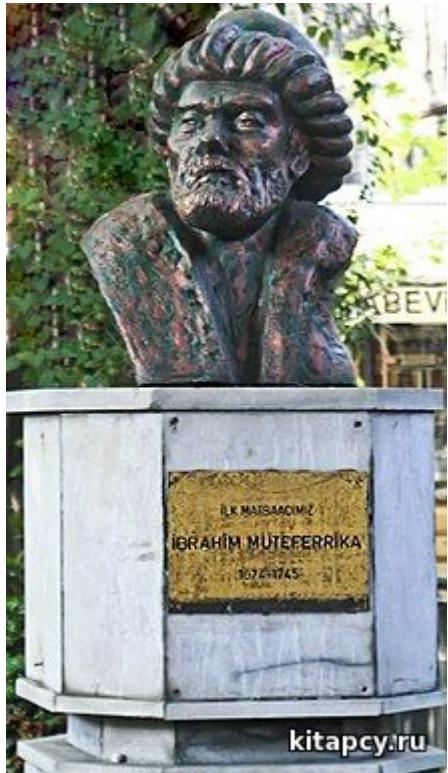

Osmanly nämüçin hemiše yza galdy?

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 25 января, 2025

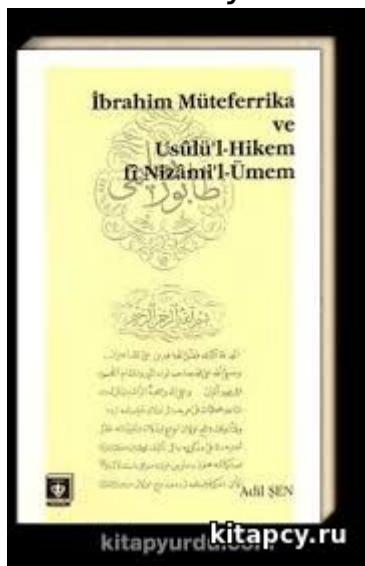
Osmanly nämüçin hemiše yza galdy? OSMANLY NÄMÜÇİN HEMİŞE YZA GALDY?

Osmanly döwletinde ilkinji bolup tipografiýany – kitap çap etmek işini ýola goýan asly wenger Ybraýym Müteferrika mundan 291 ýyl öñ ýazan "Usul al-Hikem fi Nizam al Ümem" atly kitabynda Osmanly imperiyasynyň ösüşden yza galmagynyň sekiz sebäbini şeýle düşündiripdir:

- Kanunlary ýerine ýetirmezlik...
- Hukuksyzlyk, adalatsyzlyk...
- Döwlet işleriniň iş oñarmaýan geleňsiz adamlaryň eline geçmegi...
- Alymlaryň pikirlerine takatsyzlyk...
- Döwrebap tehnologiyadan baş çykaryp bilmезlik we emelsizlik...
- Goşunda düzgün-tertipsizlik...
- Döwletiň baýlygyny bisarpa tutmak we öz peýdaña ulanmak, parahorluk...

– Daşarky dünýäden bihabarlyk...
Bulary okandan soñ yzyňza bir göz aýlañ-da, häzirki ýagdaýlar
bilen deňesdiriň:
Şu günüki gün osmanlylara haýran galýandygyny aýdýan
ýolbaşçylar siziň pikiriňizde ýokarky sanalanlaryň haýsysynda
has ozdurdy?

• Henek: Meyhana haçan açylýar?

Gije ýarymdan soñ dükanyny ýapan meyhanaçy öýüne gidip ýatypdyr. Yaňy bir ırkılıp ugranda jaň gelipdir... Aňyrdan içip, lülgammar bolan adamyň gowuşgynsyz bazzyk-buzzyk sesi eşidilipdir:

– Agam, meyhanaň haçan açýaň?

Meyhanaçy ukusy bozulandygy üçin girre gaharlanypdyr:

– Aý, seň eneňi nemedéýin! Yaňy ýapdyg-a, aşsam geläý!

Meyhanaçy telefony gaharly goýupdyr. Emma az salymdan soñ ýene ýaňky ses jaň edipdir:

– Agam, haçan açýaň?

Meyhanaçyň jyny atlanypdyr, ol her dürli hapa-paýyş sögüniп telefonny goýupdyr...

Daň atyp-atmanka horazlar gygyryp başlanda üçünji gezek jaň gelipdir:

– Agamjan, haçan açýaňaý?

– Eşegataly, meyhanañ haçan açjagymy eýýämden nämüçin soraýaň?

Telefondan zarynlap diýen ýaly ses eşidilipdir:

– Agam, aýyplasma, gije içinde galypyryna!..

• GÜNÜÑ SÖZİ

Ýöreýän jemgyýet bilen ýöremän bir ýerde duran jemgyýetiň deň bolmagy mümkün däl!

Rahmi TURAN.

«SÖZCÜ» gazeti, 16.11.2022 ý. Taryhy makalalar